

Fastan... en bro för civilisatorisk kommunikation

Artikeln behandlar fastans koppling till ett civilisatoriskt utbyte mellan de himmelska religionerna. Den nämner att fastan i Koranen beskrivs som något som föreskrevs för tidigare nationer, vilket är ett bevis på att den inte är ny, utan en del av de grundläggande gemensamma lagarna. Den fortsätter med att fastan hos judar och kristna liknar muslimernas fasta, både vad gäller dess obligatoriska eller frivilliga karaktär och dess längd – särskilt de fyrtio dagarna.

Ett av de viktigaste kännetecknen som märks i fastans plikt är värdet av civilisatorisk kommunikation mellan de himmelska religionerna. I början av versen som föreskrev fastan, vilken uppenbarades under det andra året efter hijra - alltså fjorton år efter Profetens ﷺ sändning - säger vår Herre, den Upphöjde:

{O ni som tror! Fastan är föreskriven för er, liksom den var föreskriven för dem före er, så att ni må bli gudfruktiga}
 [al-Baqarah: 183]. Hans ord: **{O ni som tror! Fastan är föreskriven för er ... så att ni må bli gudfruktiga}**

hade varit tillräckligt för att fastställa fastans plikt.

Men att den så kallade parentetiska satsen i arabiskan kom – nämligen Hans ord: **{liksom den var föreskriven för dem före er}** – kom inte utan syfte. Den visar att fastan inte är en ny lag i islams nation, utan ingår i de grundläggande lagar som alla himmelska religioner delar. Om muslimerna har fått fastan föreskriven, så fanns den även hos dem som kom före dem. Detta gör fastan lättare för själen, eftersom fastan innebär ansträngning. Det är som om budskapet är: Ska Moses och Jesus anhängare fasta, men inte Muhammads ﷺ anhängare?

Det finns också en etablering av principen att tidigare profeters lagar gäller för oss, så länge vår egen lag inte upphäver dem.

När man talar om fastan och civilisatorisk kommunikation finner man att det största civilisatoriska draget är att hela mänskligheten och särskilt de himmelska religionernas anhängare delar denna stora ritual. Den som studerar fastan i judisk och kristen rätt finner att den liknar muslimernas fasta, med vissa förvanskningar som skett hos båda grupperna, särskilt hos kristna.

Fastan hos judarna är fyrtio dagar, vilket Koranen uttryckligen nämner:

{Och Vi fastställde för Moses trettio nätter och fullbordade dem med tio, så att hans Herres tid blev fyrtio nätter} [al-A'raf: 142].

Man märker i versen att Moses fasta först var trettio dagar – alltså som muslimernas fasta – sedan ökades den med tio. Även Jesus fastade fyrtio dagar.

Precis som fastan i islam är av två slag – obligatorisk och frivillig – är fastan hos judar och kristna också uppdelad i obligatorisk och frivillig. Det finns till och med texter hos vissa grupper som föreskriver fasta tre dagar i månaden, vilket motsvarar Profetens ﷺ väg i frivillig fasta.

I Sahih al-Bukhari berättas att Abu Hurayra sade:

”Min älskade vän rekommenderade mig tre saker som jag aldrig ska lämna förrän jag dör: fasta tre dagar varje månad, duha-bönen och att sova på witr.”

Detta betyder att de himmelska religionernas rötter är enhetliga. Ingen lag som kommit från Allah saknar bön, fasta, allmosa och pilgrimsfärd, eftersom de alla kommer från samma ljuskälla. Detta uttrycktes av al-Najashi – må Allah vara nöjd med honom – när han hörde verser ur Surat Maryam och sade:

”Detta och det som Jesus kom med kommer från samma ljuskälla.”

Bland exemplen som bekräftar att religionernas rötter är enhetliga är vad Koranen berättar om Jesus:

{Och Han gjorde mig välsignad var jag än är, och befallde mig att be och ge allmosa så länge jag lever, och att vara god mot min mor, och Han gjorde mig inte arrogant eller olycklig}
[Maryam: 31–32].

Och om Moses och Aron:

{Och Vi uppenbarade för Moses och hans bror: Ta hus åt ert folk i Egypten och gör era hus till böneriktning och upprätta bönen och ge de troende glädjebud} [Yunus: 87].

Ingen profet kom utan att föreskriva religionens grundpelare: bön, allmosa, fasta, pilgrimsfärd, släktskapsband, god moral och förbud mot stora synder som ocker, otukt och mord. Den som påstår att något som var förbjudet i tidigare lagar är tillåtet i deras religion har ljugit om Allah medvetet.

För att stärka denna civilisatoriska kommunikation mellan nationerna påpekade Profeten ﷺ religionernas enhet i sitt ursprung före förvanskning. I Musnad Ahmad, med god kedja, berättas att Profeten ﷺ sade:

”Jag är den som står Jesus, Marias son, närmast i denna värld och i nästa. Profeterna är bröder med olika mödrar, och det finns ingen profet mellan mig och honom.”

Därför varnade Allah för att göra skillnad mellan profeterna:

{Sändebudet tror på det som uppenbarats för honom från hans Herre, och de troende likaså. Alla tror på Allah, Hans änglar, Hans böcker och Hans sändebud. Vi gör ingen åtskillnad mellan någon av Hans sändebud} [al-Baqarah: 285].

Profeten ﷺ förbjöd också att man föredrog honom över andra profeter av ödmjukhet, såsom i berättelserna om Moses och Jonas.

Och eftersom lagarnas rötter är enhetliga – eftersom de alla kommer från Allah – leder detta till civilisatorisk kommunikation, särskilt mellan de himmelska religionernas anhängare. Det finns gemensamma nämnare i lagar och moral, vilket uppmuntrar till samarbete i godhet och gudsfruktan, och till att arbeta tillsammans i gemensamma samhällsfrågor som säkerhet, utbildning, hälsa, miljö, media och andra gemensamma angelägenheter.

Ramadan kan vara en möjlighet till närmande och civilisatorisk kommunikation. Vi kan säga till dem:

”Vår Koran berättar att fastan är en gemensam lag mellan oss. Om vi fastar, så är fastan också en plikt i er religion.”

Detta kan föra samman folk och skapa en grund för fruktbart samarbete i de samhällen där vi lever.